

**The organization of Informative Campaigns
on Alzheimer's and related disorders, by the
Karelleion Integrated Alzheimer and related
disorders Unit of the "Apostoli" charitable
organization, of the Holy Archdiocese of
Athens, Greece**

Efthymiopoulou Ekaterini, Efthymiopoulou Efthimia, Aspridis Philippos

Karelleion Integrated Alzheimer and related disorders Unit of the
"Apostoli" charitable organization, of the Holy Archdiocese of
Athens,

alzheimer@mkoapostoli.gr

Abstract

Following the axiom that valid information on any problem, lays the foundations for its timely identification and thus in the finding of various alternatives, our Unit conducts an information campaign about dementia since 2015 until today.

These actions are organized throughout our capital Athens but also at a national level in cooperation with both health structures such as nursing institutions, and intermediate rehabilitation structures, as well as Local Branches of the Greek Church, the municipalities, the Open Protection Centers for the Elderly etc. In the context of the aforementioned, all these years we have carried out visits to our capital, Athens, as well as provincial cities such as Nafplio, Patra, Sparti, as well as the islands of Samothraki, Kos, Samos, Tilos, Astypalea, Fourni, Ikaria, Casos, Nisyros, Crete, Kastellorizo and other.

The above mentioned activity is carried out by members of our Unit's scientific team who present to patients, their relatives and their carers theoretical issues on layman's terms about dementia as well as practical advice on what to do and how to take care of a person with dementia. During the years from 2015 until today, 10.000 individuals have participated to these informative presentations. Our highly specialized staff also carries out memory tests, free of charge, to anyone interested and suggests indicated appropriate medical referrals, when necessary.

The main purposes of these campaigns are to provide information on dementia to anyone who is interested. It is very important for us to diminish the stigmatization which is associated with Alzheimer's disorder and dementia, in general.

The warmth with which our initiative is met and the positive feedback we are receiving by people, show us that local communities have already embraced it.

Keywords: dementia, campaign, informative presentations, communities

JEL classifications: I. Health, Education, and Welfare. I1 Health, I2 Education. I10, I20.

Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την άνοια και τη νόσο Alzheimer σε Ακριτικές περιοχές της Ελλάδας, από το «Καρέλλειο» Μονάδα Αντιμετώπισης Νόσου Alzheimer & Συναφών Παθήσεων, του Φιλανθρωπικού Οργανισμού «ΑΠΟΣΤΟΛΗ», της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών

Ευθυμιοπούλου Αικατερίνη, Ευθυμιοπούλου Ευθυμία, Ασπρίδης Φίλιππος

«Καρέλλειο» Μονάδα Αντιμετώπισης Νόσου Alzheimer και Συναφών Παθήσεων, του Φιλανθρωπικού Οργανισμού «Αποστολή», της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών
alzheimer@mkaoapostoli.gr

Περίληψη

Πιστοί στο αξίωμα ότι η σωστή πληροφόρηση είναι ο θεμέλιος λίθος για την έγκαιρη ταυτοποίηση ενός προβλήματος, που με την σειρά της οδηγεί στην ανεύρεση διαφόρων εναλλακτικών λύσεων, η Μονάδα μας διεξάγει εκστρατεία ενημέρωσης για την άνοια από το 2015 μέχρι σήμερα.

Οι δράσεις αυτές οργανώνονται στην Αθήνα αλλά και σε Εθνικό επίπεδο σε συνεργασία με υγειονομικές δομές όπως ΜΦΗ αλλά και με ενδιαμέσες δομές αποκατάστασης καθώς και με τοπικούς κλάδους της Ελληνικής Εκκλησίας, των δήμων, των ΚΑΠΗ κ.ά. Στο πλαίσιο των προαναφερθέντων, όλα αυτά τα χρόνια, έχουμε πραγματοποιήσει επισκέψεις στην Αθήνα καθώς και σε επαρχιακές πόλεις όπως: το Ναύπλιο, η Πάτρα, η Σπάρτη καθώς και σε νησιά όπως η Σαμοθράκη, η Κως, η Σάμος, η Τήλος, η Αστυπάλαια, οι Φούρνοι, η Ικαρία, η Κάσος, η Νίσυρος, η Κρήτη, το Καστελλόριζο κ.α. Η παραπάνω δραστηριότητα πραγματοποιείται από μέλη της Επιστημονικής Ομάδας της Μονάδας μας που παρουσιάζουν στους ασθενείς, τους συγγενείς και τους φροντιστές αυτών θεωρητικά θέματα σχετικά με την άνοια, σε απλή γλώσσα καθώς και πρακτικές συμβουλές για το τι πρέπει να κάνουν και πώς να φροντίσουν ένα άτομο με άνοια. Ο αριθμός των ατόμων που συμμετείχαν στην δράση από το 2015 μέχρι σήμερα ανέρχεται σε 10.000. Το εξειδικευμένο προσωπικό μας πραγματοποιεί επίσης δωρεάν τέστ μνήμης σε όποιον ενδιαφέρεται και προτείνει τις κατάλληλες ιατρικές παραπομπές όταν είναι απαραίτητο.

Οι κύριοι στόχοι αυτών των εκστρατειών ενημέρωσης είναι να παρέχουν λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με την άνοια σε όποιον ενδιαφέρεται και ταυτόχρονα να τους δώσει τη δυνατότητα να εκφράζουν ελεύθερα τα συναισθήματά τους ή τις σκέψεις τους. Επίσης, είναι πολύ σημαντικό για εμάς να καταπολεμήσουμε το στίγμα που σχετίζεται με την νόσο Alzheimer και την άνοια γενικότερα.

Η ζεστασιά και η θετική ανατροφοδότηση που λαμβάνουμε για την πρωτοβουλία μας, μας δείχνει ότι οι τοπικές κοινότητες την έχουν ήδη αγκαλιάσει.

Λέξεις κλειδιά: άνοια, εκστρατεία, ενημερωτικές παρουσιάσεις, κοινότητες

JEL classifications: I. Υγεία, Εκπαίδευση και Ευημερία. I1 Υγεία, I2 Εκπαίδευση. I10, I20.

Εισαγωγή

Η Ελλάδα διανύει μια από τις δυσκολότερες περιόδους της με την οικονομική, κοινωνική κρίση αλλά και την πανδημία που έχουν σημαντικότατο αντίκτυπο στην καθημερινή ζωή των Ελλήνων τόσο σε πρακτικό όσο και σε ψυχολογικό επίπεδο.

Η ευθύνη μας για συμπαράσταση στο συνάνθρωπο ολοένα και μεγαλώνει. Το μήνυμα της Εκκλησίας μας «Αγαπάτε Αλλήλους» λαμβάνει νέες διαστάσεις και καλούμαστε να ανταπεξέλθουμε στις αυξανόμενες ανάγκες του κοινωνικού συνόλου για αλληλοβοήθεια και αλληλοσυμπάρσταση.

Η Ιερά Αρχιεπισκοπή μέσω των Φιλανθρωπικών και Προνοιακών Οργανισμών της, μεταξύ των οποίων και η «ΑΠΟΣΤΟΛΗ», αλλά και γενικότερα η Εκκλησία της Ελλάδος στο σύνολό της δια των κατά τόπους Ιερών Μητροπόλεων ανέλαβε το συντριπτικό βάρος της αρωγής και ενισχύσεως του Ελληνικού Λαού.

Η ανταπόκριση αυτή της Εκκλησίας της Ελλάδος εδράζεται επί δύο βασικών αξόνων. Αφ' ενός στην αρωγή του πάσχοντος συνανθρώπου, η οποία αποτελεί για όλους εμάς ύψιστο Χριστιανικό καθήκον το οποίο πηγάζει από τη διδασκαλία του Ευαγγελίου και το παράδειγμα των Πατέρων της Εκκλησίας και αφ' ετέρου στην εθναρχική παράδοση και στον συνεκτικό ρόλο της Εκκλησίας σε περιόδους παρατεταμένης οικονομικής και κοινωνικής κρίσεως.

Η φροντίδα των ηλικιωμένων αποτελεί ιστορικά πεδίο διακεκριμένης εκκλησιαστικής και κοινωνικής προσφοράς.

Με δεδομένη την ιδιαίτερη μέριμνα για την τρίτη ηλικία και την κοινωνική ευαισθησία που Τον διακρίνει ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμος Β΄ δημιούργησε μέσω του Φιλανθρωπικού Οργανισμού «ΑΠΟΣΤΟΛΗ» της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών την Ολοκληρωμένη Μονάδα Αντιμετώπισης Νόσου Alzheimer & Συναφών Παθήσεων «ΚΑΡΕΛΛΕΙΟ» στο Χαλάνδρι Αττικής.

Ποιοι είμαστε...

Το «Καρέλλειο» Μονάδα Αντιμετώπισης Νόσου Alzheimer και Συναφών Παθήσεων λειτουργεί εδώ και δέκα χρόνια επιτελώντας έργο σε πολλαπλά επίπεδα υποστηρίζοντας τον άνθρωπο, παρέχοντας εξειδικευμένες και υψηλού επιπέδου υπηρεσίες:

- φιλοξενίας
- ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και νοσηλευτικής φροντίδας
- ψυχολογικής υποστήριξης
- εργοθεραπείας, Φυσικοθεραπείας, Ψυχοκινητικής Αγωγής και Μουσικοθεραπείας
- κοινωνικής μέριμνας και συμβουλευτικής προς τα άτομα με άνοια και τους φροντιστές τους

Λειτουργώντας με εξωστρέφεια αγκαλιάζει τις ανάγκες τις ευρύτερης κοινότητας και ενθαρρύνει συνεργασίες με επιστημονικούς φορείς για την ανάπτυξη μεθόδων αντιμετώπισης της νόσου.

Η Μονάδα συνίσταται...

Α) Στη λειτουργία ενός Οικοτροφείου, Μακράς Φιλοξενίας με μέγιστο αριθμό 15 ασθενών μόνιμης διαβίωσης και Βραχείας Φιλοξενίας μέχρι 5 ασθενών με στόχο την αποφόρτιση των οικογενειών τους.

Β) Στη λειτουργία Ιατρείου Μνήμης, σημαντικού για τη διάγνωση της νόσου στο οποίο διενεργείται αξιολόγηση από τον Ψυχίατρο της Δομής και νευροψυχολογικός έλεγχος από εξειδικευμένο ψυχολόγο.

Γ) Στη λειτουργία ενός Κέντρου Ημέρας, που αφενός εξυπηρετεί άτομα με άνοια και αφετέρου συμβουλεύει, ενημερώνει και εκπαιδεύει τα μέλη των οικογενειών τους και τους φροντιστές τους.

Στελέχωση Μονάδας

- Υπεύθυνη Δομής
- 1 Επιστημονικά Υπεύθυνος
- 1 Ψυχίατρος
- 1 Παθολόγος
- 3 Ψυχολόγοι
- 2 Κοινωνικοί Λειτουργοί
- 1 Εργοθεραπευτής
- 1 Γυμναστής
- 1 Μουσικοθεραπευτής
- 1 Φυσικοθεραπευτής
- 2 Διοικητικοί Υπάλληλοι
- 9 Νοσηλευτές
- 8 Γενικών Καθηκόντων
- 1 Μάγειρας

Στόχος Πανελλήνιας Εκστρατείας για τη Νόσο ALZHEIMER

Πιστοί στο αξίωμα ότι η έγκυρη ενημέρωση αδιαμφισβήτητα οδηγεί στην αναγνώριση και ταυτοποίηση των προβλημάτων που επιφέρει η άνοια και συνεπώς στην εξεύρεση της κατάλληλης θεραπείας, η Μονάδα μας διεξάγει εκστρατεία ενημέρωσης για την άνοια από το 2015 μέχρι σήμερα.

Η εκστρατεία αφορά σε όλο το εύρος της Ελληνικής επικράτειας και κάτω από τις σαφείς οδηγίες του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου και επικεντρώνεται κυρίως στις ακριτικές περιοχές όπου οι ενδιαφερόμενοι, λόγω γεωγραφικής θέσης, δεν έχουν πάντα πρόσβαση σε αντίστοιχες εξειδικευμένες υπηρεσίες. Επίσης, η πρωτοβουλία αυτή διενεργείται αποκλειστικά από τη Μονάδα μας σε συνεργασία με την εταιρεία ΜΕΓΑ και δεν έχουν καταγραφεί παρόμοιες δράσεις μέχρι στιγμής από άλλους φορείς.

Στο πλαίσιο αυτό παρέχονται και δωρεάν εξετάσεις μνήμης για άτομα ηλικίας άνω των 60 ετών σε συνεργασία τόσο με υγειονομικές δομές όπως ΜΦΗ όσο και με δομές αποκατάστασης, καθώς και με ενορίες, δήμους, ΚΑΠΗ και άλλους φορείς.

Πού στοχεύουμε...

- Στην έγκαιρη διάγνωση
- Στην πρόληψη και αντιμετώπιση της νόσου
- Στην ενημέρωση, ψυχολογική στήριξη και συμβουλευτική ατόμων με άνοια και φροντιστών
- Στην ενημέρωση επαγγελματιών υγείας
- Στην ελαχιστοποίηση της περιθωριοποίησης των ατόμων με άνοια και βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Πανελλήνια Εκστρατεία για τη Νόσο ALZHEIMER

Στο πλαίσιο των προαναφερθέντων, όλα αυτά τα χρόνια, έχουμε πραγματοποιήσει επισκέψεις σε Δήμους της Περιφέρειας Αττικής καθώς και σε πολλές πόλεις της Περιφέρειας όπως: η Αλεξανδρούπολη, η Ορεστιάδα, το Διδυμότειχο, η Εάνθη, η Κομοτηνή, η Χαλκιδική, η Θεσσαλονίκη, η Καστοριά, τα Ιωάννινα, η Πρέβεζα, τα Γρεβενά, η Άρτα, τα Τρίκαλα, το Μέτσοβο, η Λάρισα, η Καρδίτσα, ο Βόλος, τα Οινόφυτα, η Κόρινθος, το Ναύπλιο, η Πάτρα, η Σπάρτη καθώς και σε νησιά όπως η Σαμοθράκη, η Κέρκυρα, η Μυτιλήνη, η Χίος, η Λευκάδα, η Αίγινα, η Εύβοια, η Σκύρος, η Σύρος, η Κως, η Ρόδος, η Σάμος, η Αστυπάλαια, οι Φούρνοι, η Ικαρία, η Σαντορίνη, η Κάρπαθος, τα Κύθηρα, η Κάσος, η

Νίσυρος, η Κρήτη, το Καστελλόριζο κ.α. Το κοινό χαρακτηριστικό όλων αυτών των δράσεων είναι ότι οι τοπικές κοινότητες συμμετέχουν με συνέπεια και σεβασμό προς αυτή την πρωτοβουλία και η ανταπόκριση τους είναι συγκινητική.

Η πανελλήνια εκστρατεία πραγματοποιείται από τα μέλη της Επιστημονικής Ομάδας της Μονάδας η οποία παρουσιάζει στους συγγενείς, στα άτομα με άνοια, στους φροντιστές τους καθώς και σε επαγγελματίες υγείας θεωρητικά θέματα σχετικά με την άνοια καθώς και πρακτικές συμβουλές για το πώς να φροντίσουν ένα άτομο με άνοια και γενικότερα συμβουλές για την διαχείριση της καθημερινότητας τους. Ταυτόχρονα, εστιάζει κυρίως στο τομέα της πρόληψης της νόσου ενώ παράλληλα πραγματοποιούνται δωρεάν τεστ μνήμης σε άτομα άνω των 60 ετών.

Κατά τη διάρκεια της εκστρατείας από το 2015 συνολικά έχουν εξεταστεί και ενημερωθεί περισσότερα από 10.000 άτομα στα πέντε τελευταία έτη που υλοποιείται σε περισσότερες από 80 πόλεις και νησιά της Ελλάδας. Το κοινό χαρακτηριστικό όλων αυτών των επισκέψεων είναι η ενθουσιώδης υποδοχή που τυγχάνει η πρωτοβουλία μας καθώς και η συγκινητική ανταπόκριση της εκάστοτε τοπικής κοινωνίας και ειδικά των ακριτικών περιοχών που έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε αυτού του είδους τις υπηρεσίες.

Οι κύριοι στόχοι αυτών των εκστρατειών ενημέρωσης είναι να παρέχονται λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με την άνοια σε κάθε ενδιαφερόμενο και ταυτόχρονα να δίνεται τη δυνατότητα ελεύθερης έκφρασης των συναισθημάτων ή των σκέψεων πάνω σε θέματα που άπτονται της άνοιας.

Επίσης, είναι πολύ σημαντική η καταπολέμηση του στίγματος που σχετίζεται με την νόσο Alzheimer και την άνοια γενικότερα.

Η ζεστασιά με την οποία «αγκαλιάστηκε» η πρωτοβουλία μας και η θετική ανατροφοδότηση που λαμβάνουμε από τους ανθρώπους που αποδεικνύεται, επίσης, από τους ολοένα και αυξανόμενους αριθμούς της συμμετοχής τους, μας δείχνουν ότι οι τοπικές κοινότητες αποδέχονται με θέρμη αυτού του είδους τις δράσεις. Ο ενθουσιασμός τους μας ενθαρρύνει να συνεχίσουμε και να ενισχύσουμε την προσπάθειά μας με νέες τεχνολογίες και προοπτικές, αποτελώντας το πιο σημαντικό κίνητρο για εμάς.

Θεματικές Ενότητες Ομιλιών Επιστημονικής Ομάδας

Οι θεματικές ενότητες των ομιλιών της επιστημονικής ομάδας αφορούν ένα ευρύ φάσμα της καθημερινότητας των ατόμων με άνοια και μέσα από αυτές προσπαθούν να ενημερώσουν, να δώσουν λύσεις και να καθοδηγήσουν όσους δεν γνωρίζουν τρόπους διαχείρισης των ατόμων με άνοια. Παραδείγματα θεματικών ενοτήτων ομιλιών:

- «Η Λειτουργία της Μνήμης και η Άνοια: πρόληψη, μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις, διαχείριση συναισθημάτων»
- «Συμβουλές για τους φροντιστές των ατόμων με Άνοια στο σπίτι»
- «Κορωνοϊός και Άνοια»
- «Κινητικές Διαταραχές στην άνοια, Φυσικοθεραπευτική Προσέγγιση»
- «Εργοθεραπεία και Δραστηριότητες Καθημερινής Διαβίωσης σε ηλικιωμένους με άνοια»
- «Τα προβλήματα των ατόμων της τρίτης ηλικίας με άνοια, η φροντίδα και τα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας»

Οφέλη Ενημέρωσης Φροντιστών Ατόμων με Άνοια

Συμπεράναμε μέσα από τις δράσεις μας πως όταν οι φροντιστές των ατόμων με άνοια ενημερώνονται εγκαίρως τότε:

- Διαχειρίζονται καλύτερα τα προβλήματα που προκύπτουν στην φροντίδα των ατόμων με άνοια
- Διαχειρίζονται καλύτερα τα συναισθήματα τους και αποδέχονται την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει το άτομο με άνοια

- Διαχειρίζονται καλύτερα την σωματική τους καταπόνηση
- Βελτιώνεται το επίπεδο περίθαλψης, ενισχύουν το έργο των επαγγελματιών υγείας και προλαμβάνουν καταστάσεις

Πανελλήνια Εκστρατεία για τη Νόσο ALZHEIMER και COVID-19

Στα πλαίσια αποφυγής της διασποράς για τον covid-19 και του περιορισμού των μετακινήσεων μεταξύ των νομών λόγω της πανδημίας, προσπαθούμε σε αυτή τη δύσκολη συγκυρία να ενισχύσουμε την πληροφόρηση γύρω από την άνοια με ομιλίες μέσω διαδικτυακών εφαρμογών όπως το skype, το zoom κ.α. διοργανώνοντας δωρεάν σεμινάρια και ομιλίες ή δημοσιεύοντας ενημερωτικά άρθρα στο λογαριασμό μας στο facebook (Καρτέλλειο-Πρότυπο-Κέντρο-Alzheimer).

Επίλογος

Συνοψίζοντας, το συμπέρασμα που μπορούμε να εξάγουμε μέσα από αυτή την Πανελλήνια Εκστρατεία είναι πως η έγκαιρη ενημέρωση του πληθυσμού μπορεί να δημιουργήσει ποιοτικότερες συνθήκες ζωής τόσο για τα άτομα με άνοια όσο και για τους περιθάλποντές τους αλλά και να ευαισθητοποιήσει ακόμη περισσότερο τους επαγγελματίες υγείας γύρω από τη νόσο.

Ελπίζουμε η εκστρατεία αυτή, που έχει προσφέρει τη δυνατότητα εξέτασης και ενημέρωσης για την πρόληψη στην άνοια και την νόσο Alzheimer σε χιλιάδες πολίτες της χώρας, να αποτελέσει πρότυπο και έναυσμα για άλλους φορείς και να συμβάλλει στην εγχάραξη μιας μόνιμης πολιτικής για τη συνεχή ενημέρωση του κοινωνικού συνόλου.

Κατόπιν τούτων, νομίζουμε ότι καθίσταται εμφανές πως όλες οι προσπάθειες και οι δραστηριότητες μας αποσκοπούν στο να ακούσουν, να βοηθήσουν έμπρακτα και να αγκαλιάσουν το ηλικιωμένο άτομο, προσφέροντας του ασφάλεια, αγάπη και σεβασμό όπως πραγματικά του αξίζει. Άλλωστε έχει κερδίσει αυτό το αναφαίρετο δικαίωμα μετά από μία ολόκληρη ζωή προσφοράς, κόπου και αγώνα προς τους οικείους του αλλά και την κοινωνία, γενικότερα.

References

- Christensen K, Doblhammer G, Rau R, Vaupel JW. (2009). Ageing populations: The challenges ahead. *The Lancet* (374/9696:1196-1208).
- Crimmins EM, Preston SH, Cohen B. (Eds.). (2010). *International Differences in Mortality at Older Ages. Dimensions and Sources*. Washington, DC: The National Academies Press.
- European Commission. (2009) *Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU-27 Member States (2008-2060)*. Brussels: European Communities, 2009. Available at: http://www.da.dk/bilag/publication14992_ageing_report.pdf.
- Rohwedder S, Willis RJ. (2010) Mental retirement. *Journal of Economic Perspectives*, Winter; 24/1:119-138.